

TÜRKİYE'DE SOLUN TARİHİNDEN

AÇIK SÜTUN

Bu sütundaki fikirler sahibine aittir.

Efkâr-ı Umumiyye

"Yeni Gün" gazetesinin 24 Kânunusâni 1337 (24 Ocak 1921)* tarih ve 134 numaralı nüshasının ikinci sahifesinin birinci sütununda "İstiklâl Mahkemesinde" serlevhasıyla neşrolunan bir firkada "Emek" gazetesinin "Müdafaa-i memleketi ihlâlâ, ordu ve ahalinin istihlâs-ı vatan için mücadele hissini iptale sây (?) ile bu hususa dair neşriyatta bulunduğundan dolayı maznunen muhakemesi icra kılınan Emek gazetesi müdür-i mes'ulü Abdülkadir Efendinin netice-i muhakeme Yunan ordusuna iltihak ile İslâm ve Türk askerine silâh istimâl eden Ethem ve kardeşleri Reşit ve Tevfik'in amâl ve efkârına hâdim olacak bir surette neşriyatta bulunmasından dolayı İstiklâl Mahkemesi
olduğu müdür
... ..
evrakları
binaen bervech-i zir efkâr-ı

umumiyyeyi tenvir etmek muvafık görülmüştür.
1. İstiklâl Mahkemesinin Emek gazetesi tatil hususundaki 23 Kânunusâni 1337 tarih ve 106 numaralı tezkere ile vârid olan tebligatında Ethem meselesiyle alakadar hiçbir şey kat'iyen mevcut olmadığı halde Yeni Gün'ün neşriyat hilâf-ı hakikattir.

2. "Emek" gazetesinin ne Ethem ve biraderleri ne de herhangi bir çete ile hiç bir alakası yoktur ve olamaz. Çünkü halkı mesut edecek hakiki inkılâbın ancak köylü ve işçiler yeddiyle olabileceğine kanidir.

[3.] Bundan başka Emek gazetesinin 17 Kânunusâni 1337 tarih ve mükerrer 1 numaralı nüshasında "Ethem'in Alçaklığı" serlevhasıyla yazdığı başmakalede "bu çalın ve serseri adamlar hayalhanelerinde daima Kütahya ve havalisinde ayrı bir hükümet yapmak emel-i sahifiyle yaşıyorlardı. Bunun için, renkten renge giriyorlar, komünist olu[yo]rlar, her şey oluyorlardı.

Bunların mahiyet-i hakikiyesini bilenler ise bunların hiçbir şey olmadıklarını, her şeyin ve bütün mukadderat ve hissiyat-ı vatanperveranenin fevkinde etanietleri, hodbinlikleri, hiyanetleri olduklarını yine biliyorlardı. Bu etaniet, hodbinlik ve hiyanetlerini bugünkü fikir cereyanlarına taraftarlıkla temine çalışmışlar ise de bugünkü cihan inkılâp fikrinin hakiki ve samimi taraftarları olanlar bunların yalancı, sahte komünist olduklarını pekâlâ takdir ediyorlardı.

Hakiki işçi emekçiler bu sahte, maskeli komünistlerden ayrı bir fırka halinde birleşmeye mecbur olmuşlardı." fıkrasıyla Emek kendisinin de bu husustaki kanaat ve efkârını açık olarak beyan etmiştir. Emek'in de "Türkiye Komünist Fırkası" ile teşrik-i mesâf etmesinin başlıca sebeplerinden birisi de, bu mesut inkılâbı öyle müttegallip, zengin çetelerle değil, bilâkis

* Kim demiş, yakın zaman tarihçiliği arkeolojiye benzemez diye? Bir epigrafist, yazıt taşının kırılmış boşluklarındaki sözcükleri nasıl uydurup emende ederse, ben de

ilk sayfadaki kopuk bölümleri cümlemin gelişinden, öylece (siyah harflerle) doldurmaya çalıştım.

M.T.

[gazetenin ikinci sayfasında devamla] onlardan zulüm ve haksızlık görmekte olan köylü ve işçilerle yapmak umdesi olduğu içindi.

4. Emek şahsiyattan daima uzak kalmak istediği halde, birçok esbaptan dolayı, velev ki az çok şahsî meselelere temas ile dahi olsa, daima hakayiki bütün çıplaklığıyla göstermek mecburiyetindedir. "Emek" gazetesinin Ethem meselesiyle birgüne alakası olamaz. Çünkü yukarıdaki makale fıkralarıyla ispat ettiği vechile, "Emek" Ethem'in hiyanet ve alçaklığına dair aleyhinde bulunmuştur.

Ethem'in "Yeni Dünya" gazetesini Ankara'ya getirerek Türkiye Komünist Fırkası kendisine nâşir-i efkâr ittihaz etmiştir.

Ethem'in biraderi Reşit'in TKF'ndan tardinı neşretmiş olan Yeni Gün'ün, Ethem'in nâşir-i efkârı Emek olmayıp Yeni Dünya olduğu ve buna benzer birçok hakikatleri unutmaması lâzım gelirdi.

5. Binaenaleyh: Emek gazetesinin Ethem meselesiyle bir münasebeti yoktur. Emek gazetesi bir köylü ve işçi inkılâbı demek olan bu mesut inkılâbı bizzat mazlum ve fakir köylü ve işçilerin yapmasına taraftar olduğunu bir defa daha tekrar eder. Emek Avrupa istilâcılara karşı memleketin kemal-i azim ile müdafaasını kat'iyen nazar-ı dikkatten kaçırmayan bir gazete idi.

Emek müdür-i mes'ulü
Mehmet Şükrü

(Attıla İlhan gibi söyleyelim) Meraklısı için not:

Anadolu'da Yeni Gün'ün erken (özellikle TKF organı olduğu) sayıları nadirattandır. TBMM Kütüphanesindeki koleksiyondan o tarihleri, (günahı boynuna, belki Yunus Nadi'nin kendisi tarafından) kopartılmıştır. Neyse ki, sonradan Fethiye Kütüphanesinde tama yakın bir koleksiyonu bulundu da, mikro-filmli T.Tarih Kurumu'na getirildi.

Emek'in tek sayısını [16 Kânunusâni 1337 tarihli 1. sayısının mükerrer olmayanı] Kerim Sadi merhum, 1975 yılında Belgesel Sosyalizm Serisi'nin 2. numarasında klişesiyle birlikte yayımladı.

Mehmet Şükrü'ye ait İkaz'ın "ilginç" sayılarını ise, bu vakte kadar görmüş araştırmacı yoktur. Ben, bir arkadaşımın dedesinden kalma, kenarlarını fare yemiş evraklar arasında, bu sayıyı buldum.

Buradaki yazılara yansıyan olayların öncesi-sonrası için, benim Türkiye'de Sol Akımlar 1908-1925 (Ankara, 1978) kitabına bakılabilir.

TT33 (Ey 86)